

ДОХОДИ НАСЕЛЕННЯ: МАКРОЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ

Анотація. Розглянуто доходи населення як найважливіший показник його добробуту та як елемент економічного підйому, який визначає ємкість внутрішнього ринку.

Аннотация. Рассмотрены доходы населения как важнейший показатель его благосостояния и как элемент экономического подъема, который определяет емкость внутреннего рынка.

Annotation. Incomes of the population as the most important indicator of their welfare and as an element of economic growth, which determines the capacity of the domestic market have been considered.

Ключові слова: грошові доходи, рівень доходів, населення, економічна діяльність, заробітна плата.

Доходи населення мають не лише соціальне значення, але й визначають тривалість самого життя. Вони вельми значимі як елемент економічного підйому, що визначає ємкість внутрішнього ринку. Ємкий внутрішній ринок, забезпечений платоспроможним попитом, є найпотужнішим стимулом підтримки вітчизняного виробника.

Мета даної статті – охарактеризувати доходи населення по регіонах, виявити середній розмір оплати праці в усіх регіонах та розглянути заборгованість перед працівниками підприємств.

Під доходами населення розуміється сума грошових коштів і матеріальних благ, отриманих або вироблених домашніми господарствами за певний проміжок часу [1]. Роль доходів визначається тим, що рівень споживання населення прямо залежить від рівня доходів. Грошові доходи населення включають усі надходження грошей у вигляді оплати праці працюючих осіб, доходів від підприємницької діяльності, пенсій, стипендій, різної допомоги, доходів від власності у вигляді відсотків, дивідендів, ренти, сум від продажу цінних паперів, нерухомості, продукції сільського господарства, різних виробів та ін. [2]. Рівень доходів членів суспільства є найважливішим показником їх добробуту, оскільки визначає можливості матеріального і духовного життя індивідуума: відпочинку, отримання освіти, підтримки здоров'я, задоволення нагальних потреб.

До видів економічної діяльності з найвищим рівнем оплати праці відносилися авіаційний транспорт, фінансова діяльність, добування паливно-енергетичних корисних копалин та виробництво коксу, де заробітна плата працівників перевищила середній показник по економіці в 1,5 – 3,0 рази. Найнижчий рівень заробітної плати спостерігався у рибальстві, на підприємствах із виробництва текстилю, одягу, хутра, у сільському господарстві, мисливстві, готелях та ресторанах і не перевищував 65 % від середнього по економіці.

Середній розмір оплати праці в усіх регіонах був вищим за прожитковий мінімум для працездатної особи, разом з тим лише у п'яти з них заробітна плата перевищила середню по країні: у м. Києві – 3 431 грн, Донецькій обл. – 2 549 грн, Дніпропетровській обл. – 2 369 грн, Київській обл. – 2 295 грн та Луганській обл. – 2 271 грн. Найнижчий рівень заробітної плати спостерігався у Тернопільській, Волинській, Чернігівській та Херсонській областях і не перевищував 78 % від середнього по економіці.

Індекс реальної заробітної плати у січні – листопаді 2010 р. порівняно з 2009 р. становив 110,2 %. Упродовж 2010 р. загальна сума заборгованості з виплати заробітної плати зменшилася на 17,3 %, або на 255,3 млн грн, і на 1 січня 2011 р. становила 1 218,1 млн грн, що дорівнює 4,3 % фонду оплати праці, нарахованого за грудень 2010 р. Упродовж 2010 р. заборгованість перед працівниками підприємств скоротилася на 32,4 % і на 1 січня 2011 р. становила 646,4 млн грн [3]. Зменшення суми боргу спостерігалось у 24 регіонах, при цьому найвагомніше – у Дніпропетровській (на 42,1 млн грн), Донецькій (на 34,3 млн грн), Львівській та Житомирській (на 25,6 млн грн), Луганській (на 22,9 млн грн) областях і м. Києві (на 31,5 млн грн). Кількість працівників підприємств, яким вчасно не виплачено заробітну плату, впродовж 2010 р. зменшилася майже вдвічі й на 1 січня 2011 р. становила 185,1 тис. осіб, або 1,7 % від загальної кількості штатних працівників. Кожному із зазначених працівників не виплачено в середньому 3 493 грн, що на третину більше від середнього розміру заробітної плати за грудень 2010 р.

За даними міністерств та інших органів виконавчої влади, по закладах освіти, що знаходяться в їхньому підпорядкуванні, заборгованість із виплат стипендій та грошового забезпечення студентів, курсантів та учнів на 1 лютого 2011 р. становила 58,2 тис грн, хоча на 1 січня 2011 р. була відсутня [3].

Як зазначено вище, доходи населення нашої країни трохи покращилися, якщо порівнювати з 2010 роком. Але все ж таки на теперішній час наша держава нездатна повністю виконувати свої зобов'язання із фінансування. Причин цього більш ніж достатньо – тут і внутрішні, і зовнішні борги, спад виробництва та спроби "покращити життя населення". Це передбачає неможливість забезпечення соціальних гарантій, виплат і пільг населенню в об'ємі, зазначеному законодавством, робить актуальним пошук реформування існуючої системи соціального захисту. Завдання полягає в тому, щоб мінімізувати різкі стрибки змін доходів, а також зменшити кількісну різницю заробітних плат між різними регіонами.

Наук. керівн. Петряєв О. О.

Література: 1. Вікіпедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ru.wikipedia.org>. 2. Библиотека "Полка букиниста"

[Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://polbu.ru/bulatov_economy. 3. Офіційний сайт Державного комітету статистики. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua.